

25.5.2026

Dnro 97/03.04.04.04.09/2025

Asia Talousarvion hyväksymistä koskeva aluevalitus

Valittaja Lasse Lehtonen, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen jäsenenä

Päätös, josta valitetaan**Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto 10.12.2024 § 61**

Aluevaltuusto on, siltä osin kuin hallinto-oikeudessa on nyt kysymys, valituksenalaisen päätöksen kohdassa 1 hyväksynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen talousarvion vuodelle 2025 ja taloussuunnitelman vuosille 2025–2027.

Valituksessa esitetyt vaatimukset

Valituksenalainen päätös on kumottava.

Perusteet

Päätös on lainvastainen, koska talousarviossa ei ole osoitettu riittävää määrärahaa HUS-yhtymälle Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen asukkaiden tarvitsemien erikoissairaanhoidon palvelujen toteuttamiseen. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on näin laiminlyönyt sille sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa sekä terveydenhuoltolaissa määrätyn velvollisuutensa huolehtia riittävien erikoissairaanhoidon palvelujen järjestämisestä alueensa asukkaille.

Perustuslain 19 § edellyttää, että julkinen valta turvaa jokaiselle riittävät terveyspalvelut. Palvelujen riittävyttä arvioitaessa lähtökohtana on perustuslain perusoikeussäännösten esitöiden mukaan, että palvelujen tulee olla sellaisia, että ne mahdollistavat jokaiselle toimimisen yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä.

Terveydenhuoltolain 52 § mukaan lääketieteellisesti tarpeelliseksi todettu hoito ja neuvonta on järjestettävä ja aloitettava hoidon edellyttämä

kiireellisyys huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa, kuitenkin kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hoidon tarve on todettu.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa pääosin HUS-yhtymä Uudenmaan järjestämissopimuksen mukaisesti. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen tilastojen mukaan HUS-yhtymässä on ollut vuoden 2024 lopussa hoitojonossa useita tuhansia sellaisia potilaita, joiden osalta terveydenhuoltolain mukainen kuuden kuukauden hoitoon pääsyn määräaika on ylittynyt.

HUS-yhtymän toiminnan rahoittavat HUS-yhtymän perussopimuksen mukaisesti Uudenmaan neljä hyvinvointialuetta (mukaan lukien Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue) sekä Helsingin kaupunki, jotka saavat oman rahoituksensa valtion kunkin kalenterivuoden budjetista. HUS-yhtymä hoitaa potilaat yhtenäisin lääketieteellisin perustein eikä erillisiä hyvinvointialuekohtaisia potilasjonoja ole. HUS-yhtymän toimitusjohtaja ja hallitus ovat tuoneet toistuvasti julki, että HUS-yhtymän rahoitus vuodelle 2025 on riittämätön, jotta hoitojonot voidaan purkaa ja hoidon saatavuus saattaa terveydenhuoltolain edellyttämälle tasolle. HUS-yhtymän laskelmien mukaan rahoituksen vuodelle 2025 tulisi olla ainakin 100 miljoonaa euroa budjettiraamissa määriteltä suurempi, jotta hoitojonot voidaan purkaa ja erikoissairaanhoidon saatavuus saattaa lain edellyttämälle tasolle.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen talousarvion mukaan HUS-yhtymän tuottamaa erikoissairaanhoidoa rahoitetaan vuonna 2025 noin 643 miljoonalla eurolla. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen talousarvion mukaan erikoissairaanhoidon palveluihin on varattu vain 32,8 prosenttia hyvinvointialueelle ohjatusta valtion rahoituksesta. Talousarvioasiakirjasta ei käy ilmi, miksi tähän lukuun on päädytty. On kuitenkin ilmeistä, että tuota prosenttiosuutta päätettäessä ei päätöksen pohjana ole ollut ajantasainen tieto Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen asukkaiden erikoissairaanhoidon palvelutarpeesta.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue ilmoittaa talousarviossaan vuodelle 2025, että se painottaa terveydenhuollon rahoituksessa perusterveydenhuoltoa. OECD:n tilastojen mukaan perusterveydenhuollon osuus terveystaloudesta on OECD-maissa keskimäärin kuitenkin vain noin 15 prosenttia, kun taas erikoissairaanhoidon palvelujen tuottamiseen tarvitaan selvästi suurempi rahoitusosuus. Suomessa perusterveydenhuollon osuus on suurempi ja erikoissairaanhoidon osuus pienempi kuin muissa Pohjoismaissa, mikä heikentää väestön mahdollisuuksia saada riittäviä erikoissairaanhoidon palveluja, vaikka nämä palvelut ovat usein välttämättömiä hengen turvaamiseksi ja vammautumisen estämiseksi. Erikoissairaanhoidon rahoitusosuus Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vuoden 2025 talousarviossa on riittävien erikoissairaanhoidon järjestämisen kannalta näin ollen selvästi liian pieni.

Vaikka hyvinvointialueista annetun lain 115 § velvoittaa hyvinvointialueet huolehtimaan myös alijäämien kattamisesta kahden vuoden määräajassa, ei kyseinen säännös lain esitöiden taikka perustuslakivaliokunnan terveydenhuollon rahoituksesta antaman lausunnon mukaan voi oikeuttaa niitä

jättämään väestölle kuuluvat riittävät palvelut järjestämättä, rahoittamatta taikka tuottamatta.

Asian käsittely ja selvittäminen

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitus on antanut lausunnon. HUS-yhtymän talousarvio perustuu perussopimuksen mukaan yhtymäkokouksen vahvistamaan talousarvion kehykseen. Yhtymän ylin päätöksentekoeelin, HUS-yhtymäkokous, vahvistaa kullekin vuodelle niin kutsutun kehyksen, jolla tarkoitetaan yhtymän jäsenille maksettavaksi tulevaa, erikoissairaanhoidon järjestämiseen tarkoitettua maksuosuutta. Talousarvioketä on luonteeltaan sitova ja se ohjaa talousarvion valmistelua. Kehyksen laskenta perustuu erikoissairaanhoidon ja perustason kustannusten painosuhteisiin, jolla yleiskatteista rahoitusta jaetaan HUS-yhtymän ja hyvinvointialueiden välillä. Laskennassa huomioidaan myös valtakunnallisesti säädettyjen tehtävämuutosten vaikutukset, työnjakomuutokset HUS-yhtymän ja hyvinvointialueiden välillä sekä perustason palvelujen painopisteen vahvistaminen.

Erikoissairaanhoidon kehyksen osuus Uudenmaan perusrahoituksesta oli vuosina 2023 ja 2024 32,8 prosenttia. Euromääräisesti tämä tarkoitti 2 101 miljoonaa euroa vuonna 2023 ja 2 206 miljoonaa euroa vuonna 2024.

Vuoden 2025 kehystä valmisteltiin vuoden 2024 aikana HUS-yhtymän ja Uudenmaan hyvinvointialueiden sekä Helsingin kaupungin yhteistyönä. Lähtökohtana oli se, että kehys muodostaisi yhtä suuren osan Uudenmaan perusrahoituksesta kuin aikaisempina vuosinakin, kuitenkin sillä muutoksella, että perusrahoitukseen tehtiin 0,1 prosenttiyksikön suuruinen painopisteen siirto hyvinvointialueiden tuottamiin palveluihin. Perustason palvelujen vahvistaminen on kirjattu tavoitteeksi niin Uusimaalakiin, HUS-järjestämissopimukseen kuin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategiaan.

Muutoksen jälkeen HUS-erikoissairaanhoidolle jäi 32,7 prosenttia Uudenmaan perusrahoituksesta. Kun perusrahoituksen ennakkolaskelmissa huomioitiin toukokuussa 2024 tiedossa olleet julkisen talouden suunnitelmassa kaavailut hyvinvointialueita koskevat tehtävämuutokset, perusrahoitukseksi muodostui 6 994 miljoonaa euroa, josta HUS-yhtymän osuus oli siis 2 290 miljoonaa euroa. Lisäksi Uudenmaan hyvinvointialueet olivat sitoutuneet kattamaan HUS-yhtymän vuosina 2022–2023 kerryttämän alijäämän 111 miljoonaa euroa, joten HUS-yhtymän kokonaiskehukseksi laskettiin 2 401 miljoonaa euroa, minkä yhtymäkokous 13.6.2024 § 5 myös vahvisti.

Yhtymäkokoukselle 19.12.2024 päätettäväksi tuodun talousarvioesityksen pohjana oli yhtymäkokouksen 13.6.2024 hyväksymä HUS-erikoissairaanhoidon osuus perusrahoituksesta, 2 290 miljoonaa euroa. Perusrahoituksesta vähennettiin vielä HUS-yhtymän ja Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin välisten liikkeenluovutusten ja muiden työnjaollisten muutosten vaikutus kehyksen suuruuteen, yhteensä 12,6 miljoonaa euroa.

Yhtymäkokouksen 13.6.2024 tekemän päätöksen tapaan yhtymäkokous päätti sisällyttää HUS-yhtymän kehukseen vuosina 2022–2023 kertyneen alijäämän kattamiseen 111,2 miljoonaa euroa, minkä lisäksi kehukseen sisällytettiin vuoden 2024 ennakoidun alijäämän kattaminen, 65,4 miljoonaa euroa, mitä ei kevään kehyslaskennassa ollut huomioitu. Yhteensä yhtymän jäsenet sitoutuivat lisäämään HUS-yhtymän rahoitusta 176,7 miljoonaa perusrahoitukseen nähden ja vuoden 2025 kehukseksi vahvistettiin 2 454 miljoonaa euroa. Tämä oli 53 miljoonaa euroa enemmän kuin yhtymäkokouksen kesäkuussa HUS-yhtymän talousarviovalmisteluun lupaamat 2 401 miljoonaa euroa.

Vuoden 2025 kehys on laadittu olettaen, että vuonna 2024 HUS-yhtymä olisi tehnyt 65,4 miljoonaa euroa alijäämää. Kuitenkin vuoden 2024 tilinpäätöksessään HUS-yhtymä teki uutta alijäämää vain 30,4 miljoonaa eli tältä osalta HUS-yhtymän vuoden 2025 talouden lähtökohta on ennakoitua parempi.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on omassa vuoden 2025 talousarviossaan ottanut huomioon osuutensa HUS-erikoissairaanhoidolle maksettavasta kehuksesta muun kuin alijäämien kattamisen osalta. Alijäämien kattamista ei kirjattu talousarvioon, koska Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue muiden HUS-yhtymän jäsenten tapaan on jo kirjannut HUS-yhtymän tekemän alijäämän pakollisena varauksena vuosien 2023 ja 2024 tilinpäätöksiinsä. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen osuus yhtymäkokouksen 19.12.2024 päättämästä kehuksesta (pois lukien alijäämien kattaminen) on 639,6 miljoonaa euroa, hieman vähemmän kuin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on omassa vuoden 2025 talousarviossaan HUS-yhtymälle budjetoinut (644,5 miljoonaa euroa, 32,9 prosenttia Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vuoden 2025 valtionrahoituksesta).

HUS-yhtymän omistajat ovat linjanneet, että HUS-yhtymän rahoitusta korotetaan siten, että erikoissairaanhoidon nettotoimintamenot voivat kasvaa tasapainoisesti peruspalvelujen suhteessa. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on varannut rahoituksenkasvua HUS-yhtymälle samassa suhteessa kuin sitä on varattu hyvinvointialueen perustason sotepalveluihin.

Rahoituksen riittävydessä tulee huomioida, että HUS-yhtymä on kohdistanut merkittäviä tuottavuuden kasvun toimia vuodelle 2025. Tuottavuuden kasvu tarkoittaa, että palvelujen määrää voidaan kasvattaa menojen kasvua enemmän. Vaikka tuottavuustoimien tosiasiallista vaikutusta ei voi ennakolta todentaa, on silti perusteltua olettaa, että ne helpottavat palvelutuotannon kasvupaineita sekä jonojen purun haastetta. Tämä on ollut todennettavissa jo vuoden 2024 aikanakin.

HUS-yhtymän talousarviota seurataan jatkuvasti talousarviovuoden aikana ja siihen tehdään tarvittaessa muutoksia. Määrärahan riittävyttä seurataan ja järjestämisvastuun toteutumisesta huolehditaan talouden ja toiminnan jatkuvan seurannan kautta Uudenmaan yhteistyörakenteissa. Omistajat kantavat siis vastuuta rahoituksen riittävydestä myös tilikauden aikana eikä vain ennakkollisesti talousarvioprosessissa. Vastuunkanto jatkuu myös tilikauden jälkeen omistajien vastatessa viime kädessä HUS-yhtymän alijäämien kattamisesta.

Päätös ei ole lainvastainen, sillä talousarviossa on osoitettu rahoituslakiin perustuva riittävä määräraha HUS-yhtymälle Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen asukkaiden tarvitsemien erikoissairaanhoidon palvelujen toteuttamiseen ja HUS-yhtymän yhtymähallitus on laatinut talousarvionsa perussopimukseen perustuvan kehysmenettelyn mukaisesti.

Valittaja on antanut vastaselityksen. Oikeuskansleri on tuoreessa ratkaisussaan todennut, että hyvinvointialueen tulee tehdä talouden tasapainon saavuttamiseksi sopeutustoimia vain sen verran kuin on mahdollista ilman, että perustuslaissa jokaiselle turvatut riittävät sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut tai pelastustoimen palvelut vaarantuvat. Oikeuskanslerin mukaan hyvinvointialueella on hyvinvointialueiden rahoituslain mukaisesti ensisijaisena keinona hakea lisärahoitusta, jos rahoitus ei riitä laissa edellytetyjen palvelujen toteuttamiseen.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue ei ole hakenut lisärahoitusta, vaan on sen sijaan edellyttänyt, että HUS-yhtymän rahoitusosuus HUS-yhtymän perussopimuksen mukaisissa raamineuvotteluissa on asetettu pienemmäksi, kuin väestön palvelutarve edellyttää.

Merkitään

Valittaja on tehnyt valituksen hallinto-oikeudelle myös HUS-yhtymän yhtymäkokouksen päätöksestä 19.12.2024 § 19, jolla yhtymäkokous on hyväksynyt muun ohella HUS-yhtymän talousarvion.

Hallinto-oikeus on tänään antamallaan toisella päätöksellä hylännyt HUS-yhtymän yhtymäkokouksen päätökseen 19.12.2024 § 19 kohdistuvan valituksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus ei tutki valitusajan jälkeen vastaselityksessä esitettyä lisärahoituksen hakemista koskevaa valitusperustetta.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen muilta osin.

Perustelut

Tutkimatta jätetyiltä osin

Hyvinvointialueesta annetun lain 140 §:n 3 momentin mukaan valittajan tulee esittää saman pykälän 2 momentissa tarkoitettut valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Valittaja on valitusajan päättymisen jälkeen antamassaan vastaselityksessä esittänyt valituksenalaisen päätöksen olevan lainvastainen myös sillä perusteella, ettei Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue ole hakenut lisärahoitusta. Hallinto-oikeus ei tutki tätä lisärahoituksen hakemiseen liittyvää

valitusperustetta, koska sitä ei ole esitetty valituksen tekemiselle säädetyssä määräajassa.

Tutkituilta osin

Sovellettavat oikeusohjeet

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 4 §:n 1 momentin mukaan Uudenmaan hyvinvointialueilla ja Helsingin kaupungilla on ensisijainen vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä asukkailleen sekä muille henkilöille Uudenmaan maakunnassa.

Pykälän 2 momentin mukaan erikoissairaanhoidon palvelujen järjestämiseksi Uudenmaan hyvinvointialueilla ja Helsingin kaupungilla on velvollisuus kuulua HUS-yhtymään.

Hyvinvointialueesta annetun lain 22 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen talousarviosta ja taloussuunnitelmasta.

Hyvinvointialueesta annetun lain 115 §:n 1 momentin mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Pykälän 2 momentin mukaan taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Pykälän 3 momentin mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Pykälän 5 momentin mukaan hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 1 §:n 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetussa laissa tarkoitettujen HUS-yhtymän järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien rahoitus katetaan Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin tämän lain nojalla saamalla rahoituksella.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin.

Asiassa saatu selvitys

Aluevaltuuston valituksenalaisella päätöksellään hyväksymän talousarvion mukaan Länsi-Uudenmaan kesäkuun osavuositarkastuksen ennusteen perusteella vuonna 2024 alijäämää ennakoidaan kertyvän 37 miljoonaa euroa. Lisäksi vuonna 2023 alijäämää kertyi 122 miljoonaa euroa, eli yhteensä katettavia alijäämiä vuosien 2025–2026 aikana on 159 miljoonaa euroa. Käytännössä alijäämien kattaminen vuoteen 2026 mennessä edellyttää toimintamenojen kasvun merkittävää rajoittamista.

HUS-yhtymän kehystä on valmisteltu siten, että erikoissairaanhoidon osuus Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin kokonaisrahoituksesta on vuoden 2023 tilinpäätöksen tasolla (32,8 prosenttia). Sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen keskeisiä tavoitteita on ollut perustason palvelujen vahvistaminen, minkä vuoksi erikoissairaanhoidon rahoituksen osuutta pienennettiin laskennassa 0,1 prosenttiyksiköllä. Lisäksi HUS-yhtymän rahoitusta vähennettiin siltä osin, kun valtionvarainministeriön rahoituslaskelmassa listatut lakisääteiset muutokset kohdistuivat erikoissairaanhoidon (muun ohella asiakasmaksujen korottaminen). Myös Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategiassa korostetaan painopisteen siirtoa erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon.

Hyvinvointialueella on monipuolista palvelujen kehittämistä, jolla on vaikutusta myös erikoissairaanhoidon palveluketjuihin sekä kustannuksiin (esimerkiksi Raaseporin sairaalan kokonaiskehittäminen). Syksyllä 2024 käynnistyneet strategiset kärkihankkeet kokoavat yhteen hyvinvointialueen keskeisimmän kehittämistyön ja niiden yhteinen tavoite on parantaa asukkaiden palveluja. Erikoissairaanhoidon kärkihankkeessa ajatuksena on kirkastaa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon strategiaa ja esittää suosituksia edistettäväksi strategisiksi toimenpiteiksi. Keskeisiä tavoitteita ovat taloudellisen kestävyuden varmistaminen, hoidon jatkuvuuden vahvistaminen perustasolla sekä tarkoituksenmukaisen hoidon saatavuuden kohentaminen.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen osuudeksi HUS-yhtymän vuoden 2025 kehiksestä on budjetoitu 644,5 miljoonaa euroa. Muutos vuoden 2024 talousarvioon on 29,8 miljoonaa euroa eli 4,8 prosenttia. Muutos vuoden 2024 ennusteeseen on 23,9 miljoonaa euroa eli 3,9 prosenttia.

Kehykseen on budjetoitu tiettyjä työnjaollisia muutoksia HUS-yhtymän ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen välillä. Suurimpia muutoksia ovat Raaseporin sairaalan vuodeosaston ja akuuttivastaanoton liikkeenluovutus sekä hengityshalvauspotilaiden hoidon siirto perusterveydenhuollolle.

Asian oikeudellinen arviointi ja hallinto-oikeuden johtopäätökset

Hallinto-oikeus toteaa edellä selostettuihin sovellettaviin oikeusohjeisiin viitaten, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen talousarviosta päättää

hyvinvointialueen aluevaltuusto, jonka päätökseen saa hakea muutosta aluevalituksin. Hallinto-oikeudella on silloin toimivalta ratkaista, onko aluevaltuuston päätös valittajan esittämän perusteella hyvinvointialueesta annetun lain 140 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla lainvastainen.

Valittaja on esittänyt, että valituksenalainen päätös on lainvastainen sillä perusteella, että talousarviossa ei ole osoitettu riittävää määrärahaa HUS-yhtymälle Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen asukkaiden tarvitsemien erikoissairaanhoidon palvelujen toteuttamiseen. Valittaja on edelleen esittänyt, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on näin laiminlyönyt sille sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa sekä terveydenhuoltolaissa määrätyn velvollisuutensa huolehtia riittävien erikoissairaanhoidon palvelujen järjestämisestä alueensa asukkaille.

Hallinto-oikeus katsoo, että asiaa arvioitaessa on otettava huomioon ensinnäkin se, miten hyvinvointialueen rahoitus muodostuu. Hyvinvointialueet saavat rahoituksensa pääasiassa valtiolta hyvinvointialueen rahoituksesta annetussa laissa säädettyjen periaatteiden ja menettelyiden mukaisesti eikä hyvinvointialueella ole verotusoikeutta. Tämä kaventaa merkittävästi aluevaltuuston harkintavaltaa talousarviosta päätettäessä. Lisäksi tulee ottaa huomioon hyvinvointialueesta annetun lain 115 §:n 2 momenttiin perustuva alijäämän kattamisvelvoite, joka myös omalta osaltaan rajoittaa aluevaltuuston harkintavaltaa talousarviota koskevassa päätöksenteossa. Sen turvaamiseksi, että hyvinvointialue selviää velvoitteistaan, on alueella sekä toimivaltaisilla ministeriöillä käytössään lainsäädäntökokonaisuuteen liittyvät menettelyt, joiden tarkoituksena on turvata alueelle edellytykset järjestää sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi. Näihin menettelyihin kuuluvat ennakkollinen taloudellinen ohjaus, arviointimenettely sekä hyvinvointialueen lisärahoitusmenettely.

Toisaalta asiaa valtuuston harkintavallan käytön osalta arvioitaessa on otettava huomioon myös hyvinvointialueesta annetun lain 2 §:ssä ilmaistu hyvinvointialueen itsehallinto, jonka nojalla aluevaltuustolla on katsottava olevan harkintavaltaa talousarvion hyväksymistä koskevassa asiassa eli siinä, miten sen saama rahoitus kohdennetaan sen järjestämisvastuulla oleviin palveluihin mukaan lukien HUS-yhtymän tuottamat erikoissairaanhoidon palvelut. Aluevaltuuston harkintavaltaa ohjaa kuitenkin perustuslain 19 §:stä ja 22 §:stä johdettava julkisen vallan velvollisuus turvata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystaloudelliset sekä hallintolain 6 §:stä hallinnon oikeusperiaatteiden muodossa ilmenevä yleinen harkintavallan väärinkäytön kieltä, tässä asiassa erityisesti tarkoitussidonnaisuuden periaate.

Aluevaltuusto on hyväksynyt talousarvion HUS-yhtymäkokouksen vahvistaman, luonteeltaan sitovan talousarviokehityksen pohjalta. Aluevaltuuston hyväksymässä talousarviossa on osoitettu HUS-yhtymälle rahoitusosuus, joka on vastannut 32,9 % Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vuoden 2025 valtionrahoituksesta. Tämän lisäksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on kirjannut HUS-yhtymän tekemän alijäämän pakollisena varauksena vuosien 2023 ja 2024 tilinpäätöksiinsä.

Kun otetaan huomioon edellä hyvinvointialueen rahoituksesta, alijäämän kattamisvelvoitteesta ja aluevaltuuston harkintavallasta lausuttu sekä se

seikka, että hyvinvointialueelle kuuluu HUS-yhtymän rahoituksen lisäksi myös muiden sosiaali- ja terveystalveluiden sekä pelastustoimen rahoituksen järjestäminen, hallinto-oikeus katsoo, että aluevaltuusto ei ole päättäessään määrärahan osoittamisesta HUS-yhtymälle erikoissairaanhoidon palvelujen järjestämistä varten käyttänyt sille kuuluvaa harkintavaltaa väärin, eikä aluevaltuuston ole tämän myötä katsottava laiminlyöneen sille kuuluvaa velvollisuutta huolehtia riittävien sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisestä siten kuin valituksessa on esitetty. Valittaja ei muutoinkaan ole esittänyt mitään sellaista, jonka perusteella aluevaltuuston olisi katsottava käyttäneen harkintavaltaansa väärin.

Aluevaltuuston päätös ei ole valittajan esittämän perusteella hyvinvointialueesta annetun lain 140 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla lainvastainen. Valitus on siten hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Perustuslaki 19 § ja 22 §
Laki hyvinvointialueesta 12 § ja 140 §
Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta 11 § 1 mom ja 26 § 1 mom

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL aluevalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Petri Hellstén, Petteri Leppikorpi (t) ja Annamari Laakkonen.

Esittelijäjäsen

Annamari Laakkonen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Valittajalle tavallisena tiedoksiantona
	Oikeudenkäyntimaksu 310 euroa
	Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa
Jäljennös	Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitus